

Lasy Państwowe

© KHL SGGW 2008

Spotkanie zespołu do spraw lasów o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Katowice, 16-10-2024 r.

www.katowice.katowice.lasy.gov.pl

Powierzchnia ogółem obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Katowice

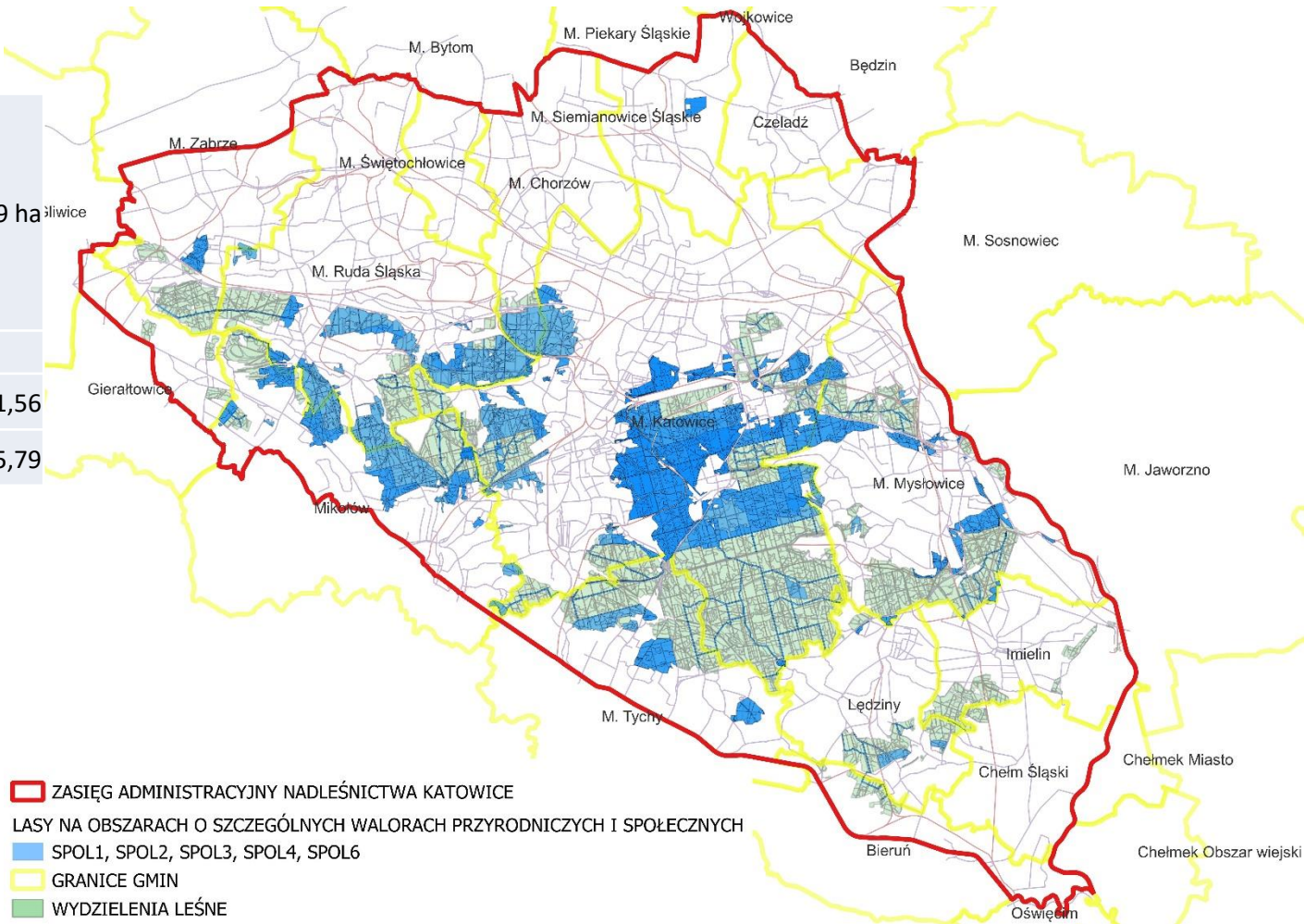
6939,29 ha

W tym

- Rezerwat Las Murckowski
- Rezerwat Ochojec

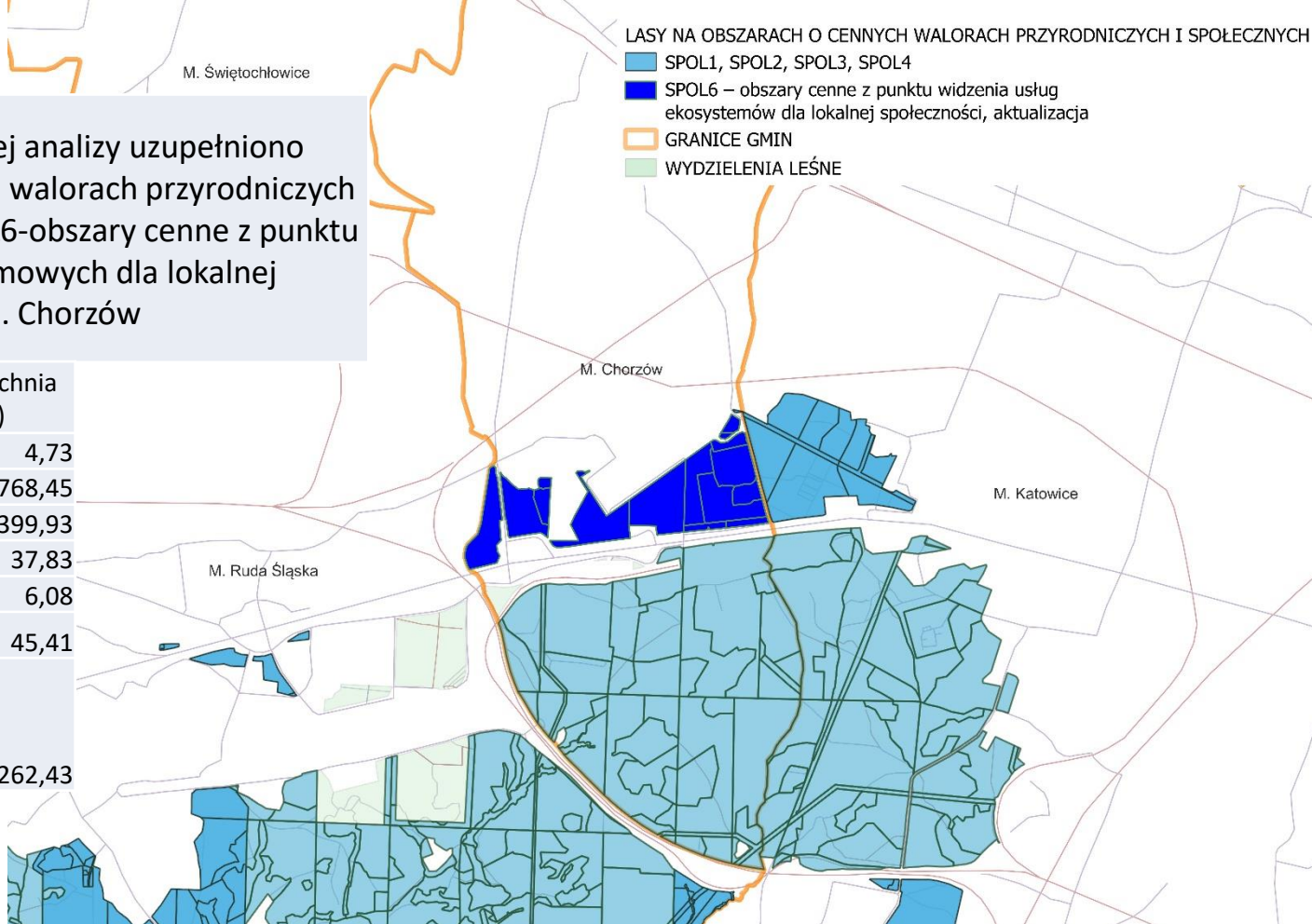
141,56

25,79

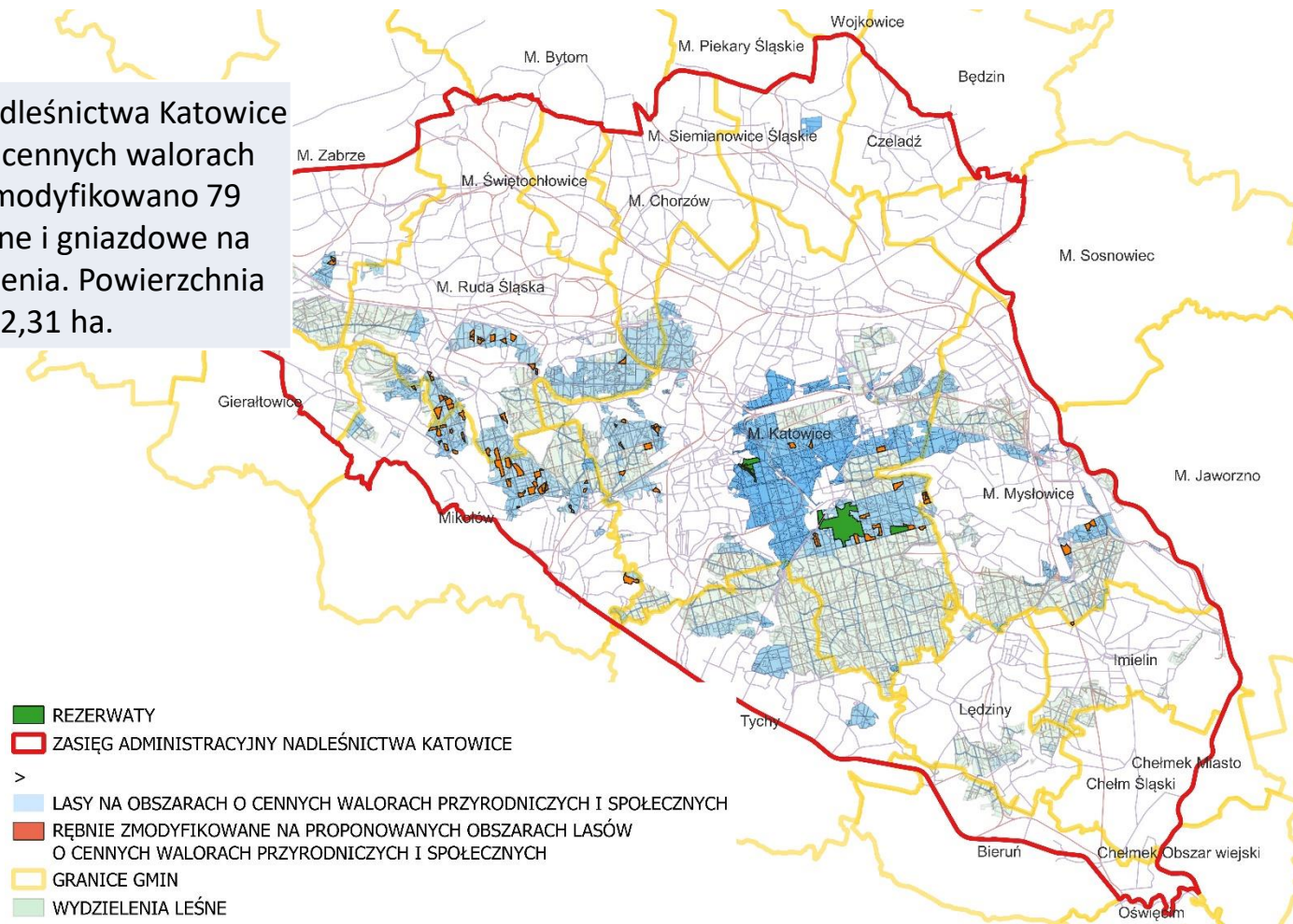

W wyniku przeprowadzonej analizy uzupełniono powierzchnię lasów o cenne walory przyrodniczych i społecznych w kategorii SPOL6-obszary cenne z punktu widzenia usług ekosystemowych dla lokalnej społeczności m. Chorzów

Kategoria SPOL6 wg gmin po aktualizacji	Powierzchnia (ha)
Lędziny	4,73
M. Katowice	1768,45
M. Mysłowice	399,93
M. Siemianowice Śląskie	37,83
M. Tychy	6,08
m. Chorzów	45,41
Powierzchnia ogółem na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Katowice	2262,43

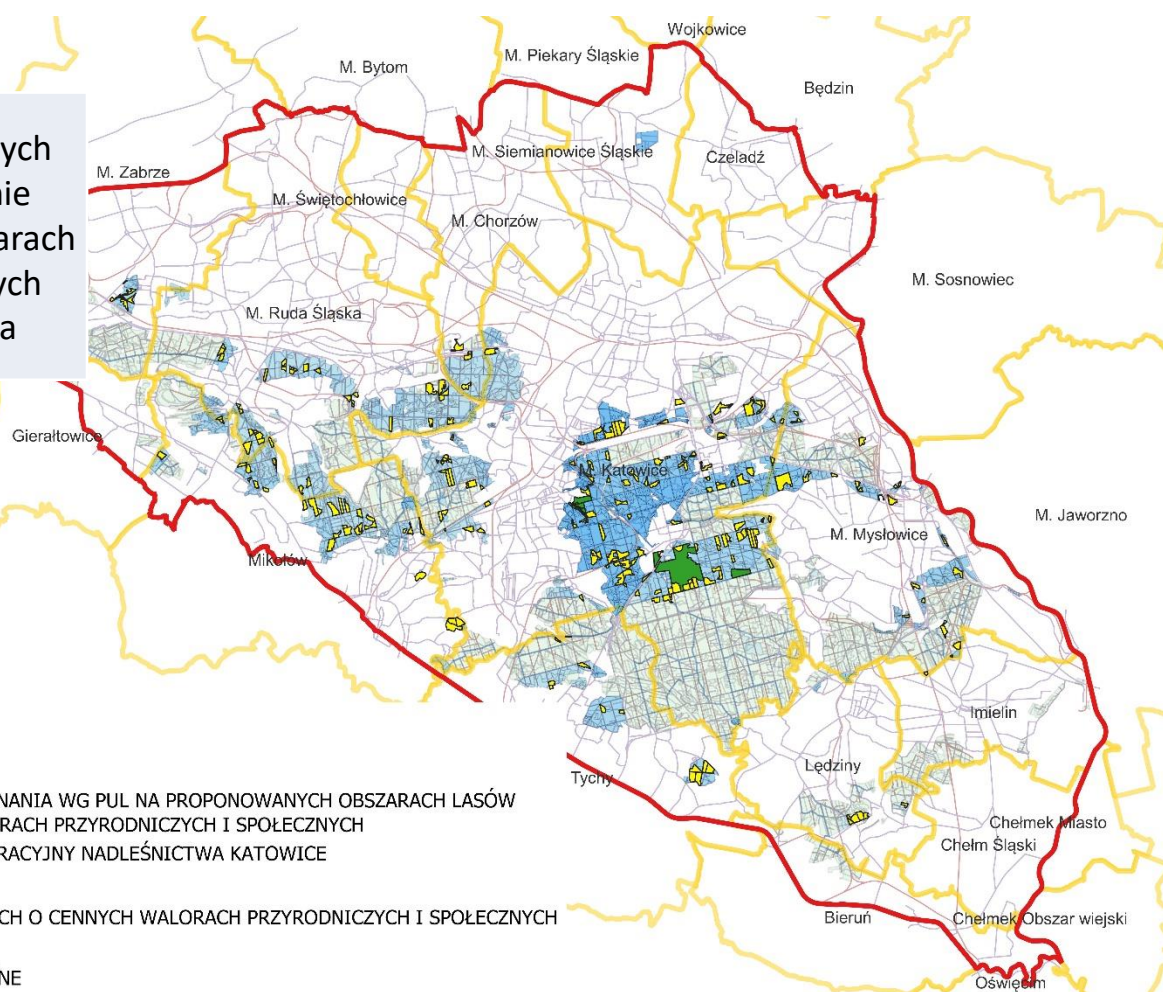

W latach 2020-2024 na terenie Nadleśnictwa Katowice na proponowanych obszarach o cennych walorach przyrodniczych i społecznych zmodyfikowano 79 pozycji, zmieniając rębnie zupełne i gniazdowe na złożone o długim okresie odnowienia. Powierzchnia modyfikacji wynosi 262,31 ha.

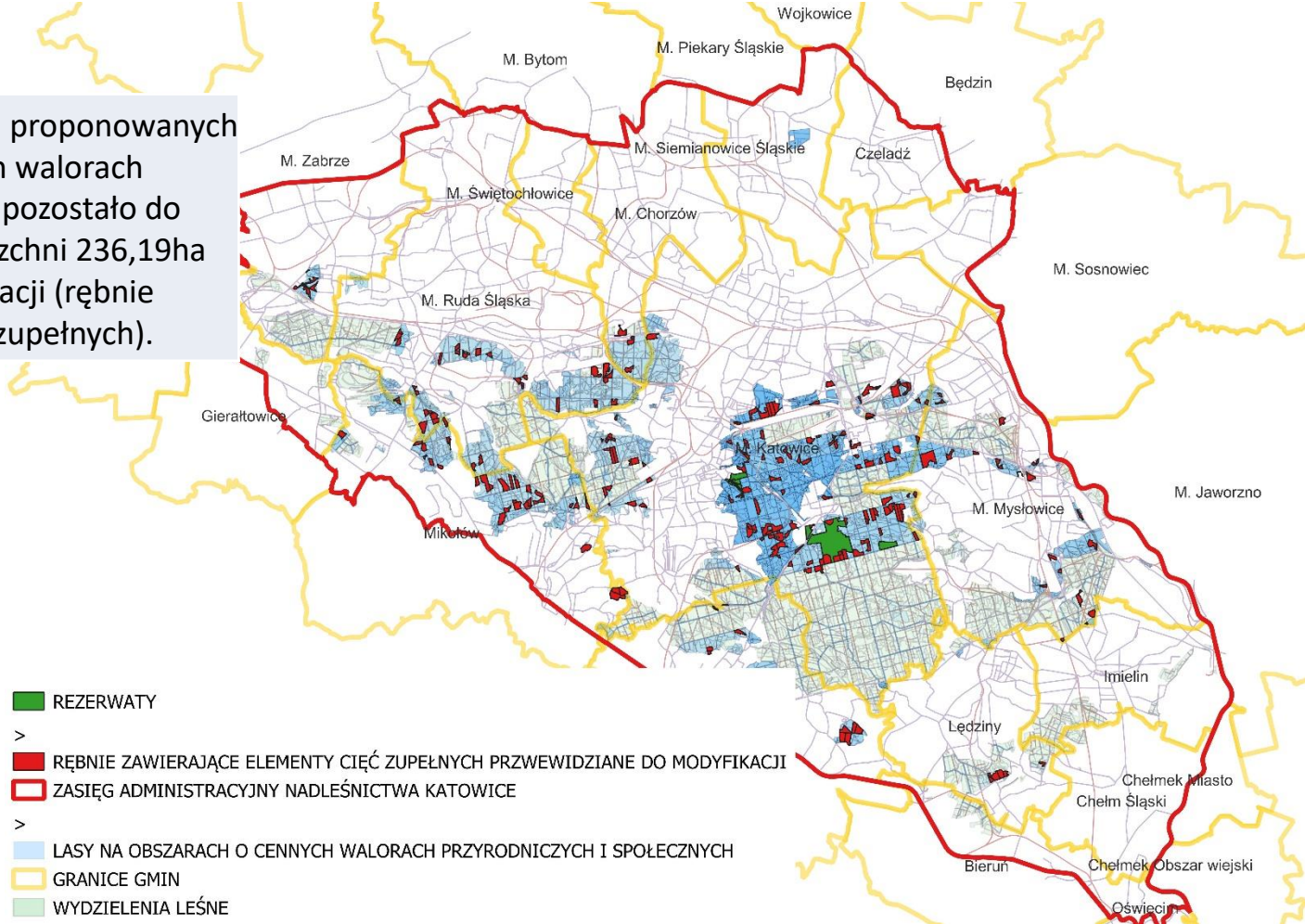

Ogółem wszystkich rodzajów rębni przewidzianych do wykonania w obowiązującym PUL na terenie Nadleśnictwa Katowice na proponowanych obszarach o cennych walorach przyrodniczych i społecznych pozostało 238 pozycji o powierzchni 830,55ha

- REZERWATY
- >
- RĘBNIĘ DO WYKONANIA WG PUL NA PROPONOWANYCH OBSZARACH LASÓW O CENNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH I SPOŁECZNYCH
- ZASIĘG ADMINISTRACYJNY NADLEŚNICTWA KATOWICE
- >
- LASY NA OBSZARACH O CENNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH I SPOŁECZNYCH
- GRANICE GMIN
- WYDZIELENIA LEŚNE

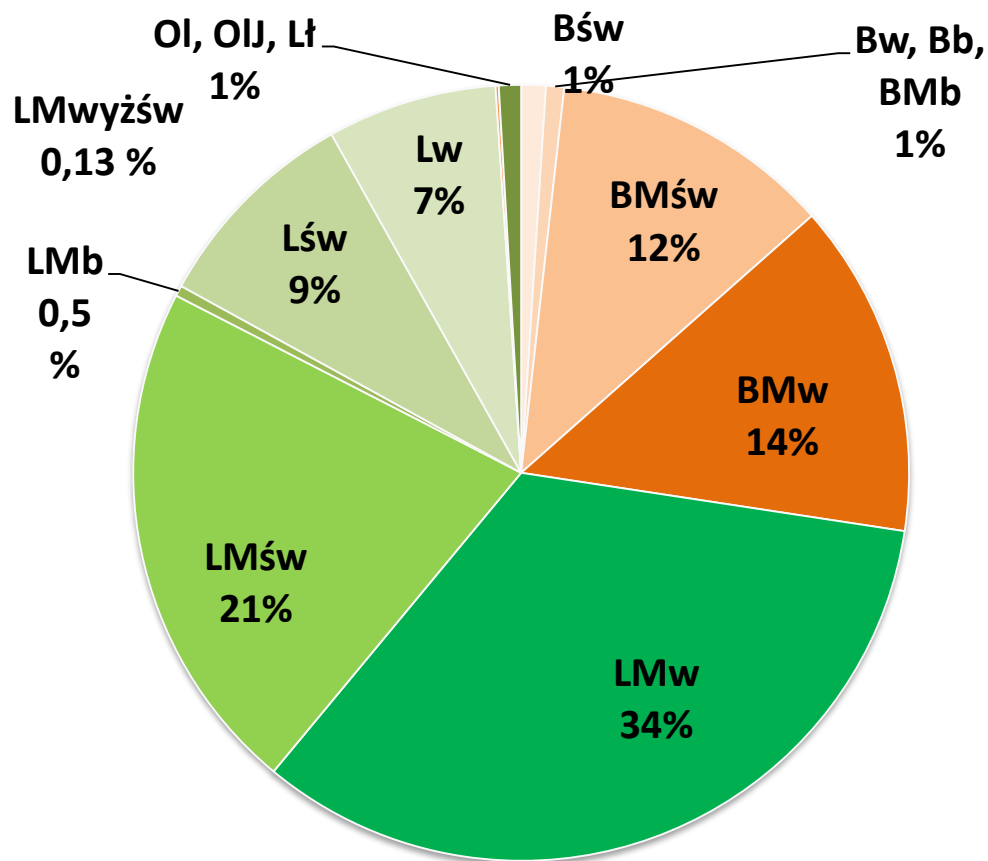
Zgodnie z obowiązującym PUL na proponowanych obszarach lasów o cennych walorach przyrodniczych i społecznych pozostało do wykonania 81 pozycji o powierzchni 236,19ha przewidzianych do modyfikacji (rębnie zawierające elementy cięć zupełnych).

Typy siedliskowe lasu

Na terenie Nadleśnictwa Katowice dominują siedliska żyzne – siedliska **lasowe** zajmują ponad **72 %** powierzchni

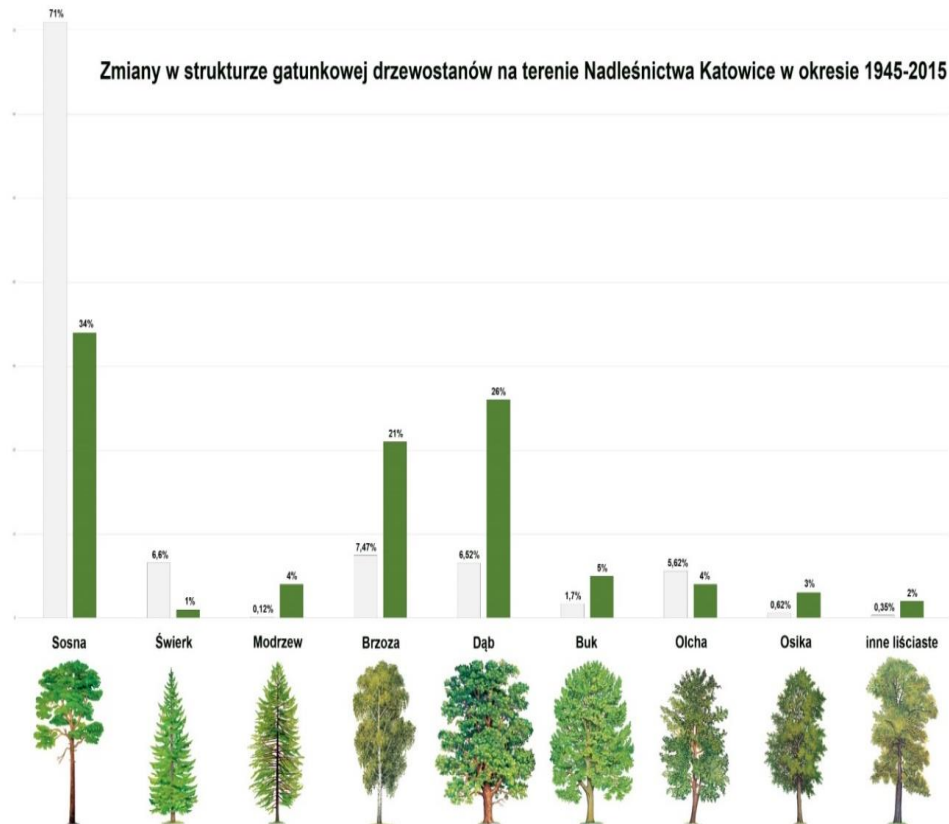
Nadleśnictwo Katowice krótka charakterystyka

Średni wiek drzewostanów

- 1970 – 47 lat
- 2010 – 59 lat
- 2020 – 67 lat

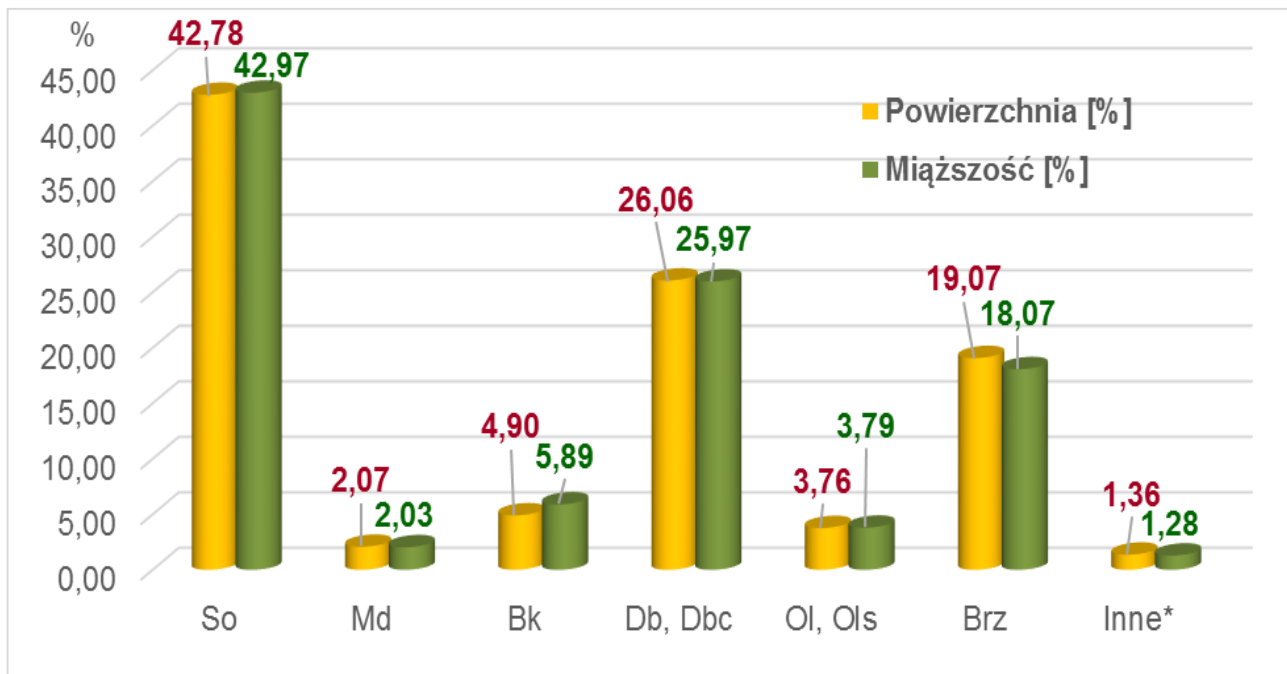
Średnia zasobność drzewostanów
– **250 m³/ha**

Przeciętny przyrost **9,8 m³/ha**

Nadleśnictwo Katowice krótka charakterystyka

Zestawienie powierzchni i miąższości wg panujących gatunków drzew w Nadleśnictwie Katowice

Spośród szeregu uwarunkowań wpływających na prowadzenie gospodarki leśnej na terenie Nadleśnictwa Katowice należy wymienić:

- Rzeźba terenu nizinna płaska lub lekko falista;
- **Udział siedlisk: lasowych – 69,61 %, borowych – 29,42 %, olsów – 0,97%;**
- **Udział gatunków liściastych – 54,8 % i iglastych 45,2 %;**
- Wysoki udział KO – 11,7 % i KDO – 1,9%;
- Udział upraw i młodników I i II klasy wieku – 17,4%;
- Udział lasów ochronnych i rezerwatowych – 96,01 %;
- Udział użytków przygodnych w użytkowaniu głównym za ubiegły okres gospodarczy wynosi 6,6%;
- Duże zagrożenie pożarowe - oceniono na I kategorię zagrożenia pożarowego;
- **Duży udział siedlisk wilgotnych i bardzo wilgotnych 57,6 % co utrudnia zadania w użytkowaniu i hodowli lasu, występują również tereny nie zawsze dostępne w ciągu całego roku;**
- Położenie w zasięgu administracyjnym 17 miast i gmin aglomeracji śląskiej zamieszkiwanych przez ponad 1,5 mln obywateli na obszarze największego okręgu przemysłowego Polski;
- **Niespotykana w innych nadleśnictwach silna antropopresja – penetracja lasów przez osoby korzystające z rekreacji i wypoczynku i związane z nią liczne pożary, naruszenia stanu posiadania i częste przypadki szkodnictwa leśnego;**
- **Silne rozczłonkowanie kompleksów leśnych gęstą siecią szlaków komunikacyjnych: torowisk, autostrady, dróg szybkiego ruchu oraz silnie rozbudowanej sieci dróg lokalnych;**
- **Bardzo długa linia granicy lasu (861 km) graniczącego z rozdrobnioną własnością gruntów z dużym udziałem zabudowy mieszkalnej;**
- **Liczne szkody przemysłowe, w tym zwłaszcza stale ujawniające się szkody górnicze (osunięcia gruntów i zalania) wymagające stałego monitorowania stanu zdrowotnego drzewostanów;**

- Uzbrojenie techniczne terenów zurbanizowanych miast aglomeracji śląskiej posadowione na terenach leśnych (woda, gaz, linie energetyczne);
- Okresowe susze i obniżenia poziomu wód gruntowych;
- Okresowa wzmożona aktywność szkodników owadzych – np. osui gwiaździstej, szeliniaka, zwójek;
- Wpływ zanieczyszczeń przemysłowych – całość lasów N-ctwa zaliczono do II lub III strefy uszkodzeń przemysłowych;
- Drzewostany na gruntach porolnych, których powierzchnia wynosi 235,45 ha, co stanowi 1,8 % drzewostanów ogółem;
- **Tendencja do przeznaczania w planach zagospodarowania gmin terenów polan śródleśnych i gruntów bezpośrednio przylegających do kompleksów leśnych pod przemysł, zabudowę i rekreację;**
- Położenie lasów wśród licznie zamieszkałych terenów oraz w pobliżu aglomeracji miejskiej sprawia, że lasy narażone są na wzmożoną penetrację ludzi, a w konsekwencji na zaśmiecanie i dewastację;
- Położenie kompleksów państwowych wśród lasów i pól prywatnych powoduje utrudniony dojazd;
- **Presja budowlana i przemysłowa na obszary położone przy kompleksach leśnych, lub w enklawach, a w konsekwencji coraz większe udostępnianie terenów leśnych, lokalne zanieczyszczanie gleby, wód i powietrza;**
- **Naruszanie granic;**
- **Zwiększone koszty gospodarowania w leśnictwach z większym rozdrobnieniem powierzchni leśnej;**
- Występowanie drzewostanów do przebudowy – 39,48 ha, tj. 0,29%;
- Udział małych kompleksów leśnych, często z utrudnionym dojazdem (106 szt, < 20 ha powierzchni);
- Udział lasów innej własności w zasięgu terytorialnym – ok. 9% wszystkich lasów.

Trzebież wczesna

Charakterystyka

Zabieg wykonywany w okresie wzmożonego, najintensywniejszego rozwoju [drzew](#) w tym maksymalnego nasilenia procesu wydzielania się (usychania) drzew. Celem trzebieży wczesnych jest doprowadzenie [drzewostanu dojrzewającego](#) do etapu, jakim jest początek okresu [drzewostanu dojrzałego](#). Drzewostan powinien wówczas osiągnąć pożądaną [skład gatunkowy](#) zgodny z celem hodowlanym produkcji, cechować się wysoką jakością i pełnym zadrzewieniem.

Trzebież późna

Charakterystyka

Cięcia pielęgnacyjne wykonywane w drzewostanie w wieku około 40 – 90 lat, których celem jest skrócenie okresu osiągnięcia dojrzałości przez zintensyfikowanie przyrostu na skutek prześwietlenia (dostarczenia większej ilości światła) oraz przygotowanie drzewostanu do odnowienia.

Trzebieże późne mają w naszym przypadku spełnić następujące zadania:

- przygotować drzewostan do [odnowienia naturalnego](#) i doprowadzić glebę do optymalnego stanu „lekkiego zazielenienia”,
- **spotęgować ochronną, krajobrazową i środowiskotwórczą rolę [lasu](#) jako niezbędnego naturalnego składnika krajobrazu lub jako obiektu mającego specjalne przeznaczenie.**

W ramach modyfikacji proponuje się zastosowanie rębni o długim okresie odnowienia w tym IVD (stopniowej gniazdowej udoskonalonej) oraz VB (kępowo-przerębowej), których zastosowanie pozwoli na uzyskanie drzewostanów pełniących zarówno funkcje produkcyjne, jak pozaprodukcyjne, w tym co najistotniejsze w warunkach położenia Nadleśnictwa Katowice funkcje krajobrazowe, środowiskowe i społeczne. Rębnie IVD z powodzeniem można zastosować w drzewostanach z rozpoczętą przebudową w ramach rębni gniazdowych IIIA (gniazdowych zupełnych), przewidzianych do przebudowy litych sośnin, z dominującym udziałem brzozy oraz składających się z gatunków obcych w tym głównie dęba czerwonego. Powierzchnia przewidziana do modyfikacji ww. rębnią stanowi w około 70 % (165ha) powierzchni zaplanowanych do wykonania w ramach obowiązującego PUL rębni zupełnych IB oraz gniazdowych IIIA, IIIAU.

Rębnia VB stanowi najlepszą metodę realizacji zabiegów w drzewostanach o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym w lasach z dominującym udziałem buka, w których stwierdzono występowanie, bądź potencjalne miejsca występowania zagłębka bruzdkowanego (*Rhysodes sulcatus*). Wykonanie rębni VB pozwoli na uzyskanie drzewostanów o zróżnicowanej strukturze wiekowej oraz gatunkowej z optymalnymi warunkami dla bytowania oraz rozwoju populacji gatunków saproksylicznych. Powyższe wypełni zalecenia ekspertyzy **„Występowanie zagłębka bruzdkowanego i towarzyszących mu wybranych grup zwierząt bezkręgowych na terenie leśnictwa Murcki i Ochojec w Nadleśnictwie Katowice oraz opracowanie zaleceń w zakresie prowadzenia gospodarki leśnej dla drzewostanów, w których stwierdzono zagłębka bruzdkowanego”** z jednoczesnym zachowaniem społecznego charakteru tych lasów, utrzymując je dostępnymi dla ludności. Powierzchnia przewidziana do modyfikacji ww. rębnią stanowi w około 30 % (71ha) powierzchni zaplanowanych do wykonania w ramach obowiązującego PUL rębni zupełnych IB oraz gniazdowych IIIA, IIIAU.

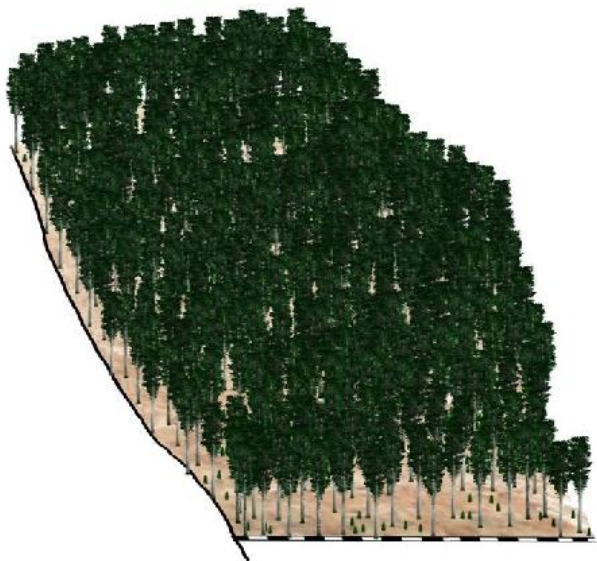
Propozycje rębni stosowanych w lasach na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Rodzaj rębni

Charakterystyka

IV D

Rębnia stopniowa gniazdowa udoskonalona, wykonywana w strefach i całych pododdziałach, wykorzystuje różne sposoby cięć w celu zapewnienia optymalnych warunków do odnowienia młodego pokolenia oraz w celu utworzenia drzewostanów wielogatunkowych o zróżnicowanej strukturze przestrzennej i wiekowej. W przypadku tej rębni stosuje się zasadę wychowania drzew przez prowadzenie odnowień we właściwej strukturze wysokościowej i zwarcia oraz oddziaływaniu drzewostanu matecznego, bądź osłonowego zgodnie z biologią odnawianych gatunków. W konsekwencji stosowania zasad wychowania i pielęgnacji zapasu uzyskuje się drzewostany zróżnicowane pod względem budowy, struktury i składu gatunkowego, zapewniające trwałość ich istnienia i pełnionych funkcji. Rębnię tę zaleca się stosować w drzewostanach pełniących zarówno funkcje produkcyjne, jak i pozaprodukcyjne, którymi w warunkach górskich i wyżynnych są przeważnie funkcje glebo i wodochronne, a w warunkach nizinnych (np. w drzewostanach sosnowych) funkcje krajobrazowe, środowiskowe i społeczne. W szczególności **rębnię tę zaleca się stosować w otulinach rezerwatów, miast, na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych.**

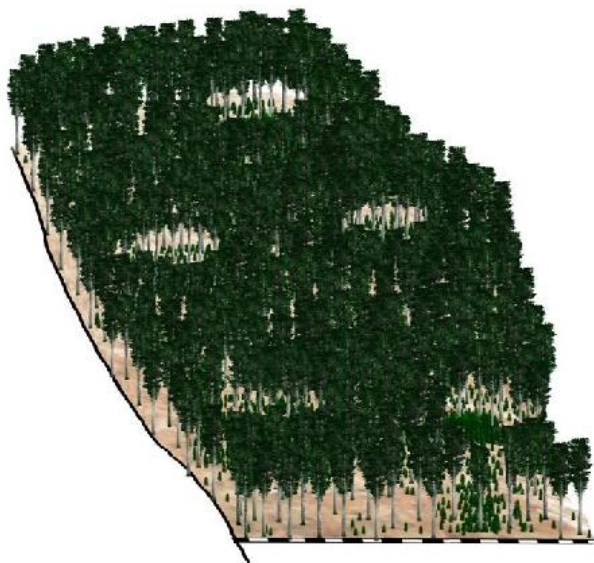
© KHL SGGW '2008

Las o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Charakterystyka

Las jest niekonalona, wykonywana w strefach i całych pododdziałach, celem jest zapewnienie optymalnych warunków do odnowienia młodego drzewostanów wielogatunkowych o zróżnicowanej strukturze. W celu odnowienia tej rębni stosuje się zasadę wychowania drzew przez wyselekcjonowanie drzewostanu o strukturze wysokościowej i zwarcia oraz oddziaływaniu osłonowego zgodnie z biologią odnawianych gatunków. W celu wychowania i pielęgnacji zapasu uzyskuje się drzewostany o określonej strukturze i składzie gatunkowym, zapewniające trwałość ich użytku. W tym celu zaleca się stosować w drzewostanach pełniących zarówno

funkcje produkcyjne, jak i pozaprodukcyjne, którymi w warunkach górskich i wyżynnych są przeważnie funkcje glebo i wodochronne, a w warunkach nizinnych (np. w drzewostanach sosnowych) funkcje krajobrazowe, środowiskowe i społeczne. W szczególności **rębnię tę zaleca się stosować w otulinach rezerwatów, miast, na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych.**

© KHL SGGW '2008

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Charakterystyka

lona, wykonywana w strefach i całych pododdziałach, pewnienia optymalnych warunków do odnowienia młodego wostanów wielogatunkowych o zróżnicowanej strukturze tej rębni stosuje się zasadę wychowania drzew przez strukturze wysokościowej i zwarcia oraz oddziaływaniu iowego zgodnie z biologią odnawianych gatunków. howania i pielęgnacji zapasu uzyskuje się drzewostany ruktury i składu gatunkowego, zapewniające trwałość ich zaleca się stosować w drzewostanach pełniących zarówno), którymi w warunkach górskich i wyżynnych są przeważnie

funkcje glebo i wodochronne, a w warunkach nizinnych (np. w drzewostanach sosnowych) funkcje krajobrazowe, środowiskowe i społeczne. W szczególności **rębnię tę zaleca się stosować w otulinach rezerwatów, miast, na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych.**

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Charakterystyka

© KHL SGGW '2008

krajobrazowe, środowiskowe i społeczne. W szczególności **rębnię tę zaleca się stosować w otulinach rezerwatów, miast, na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych.**

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

© KHL SGGW '2008

styka

nywana w strefach i całych pododdziałach, optymalnych warunków do odnowienia młodego wielogatunkowych o zróżnicowanej strukturze stosuje się zasadę wychowania drzew przez wysokościowej i zwarcia oraz oddziaływaniu odnie z biologią odnawianych gatunków. pielęgnacji zapasu uzyskuje się drzewostany ładu gatunkowego, zapewniające trwałość ich stosować w drzewostanach pełniących zarówno warunkach górskich i wyżynnych są przeważnie ych (np. w drzewostanach sosnowych) funkcje

ności **rębnię tę zaleca się stosować w otulinach rezerwatów, miast, na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych.**

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

© KHL SGGW '2008

...stuka
...na w strefach i całych pododdziałach,
...alnych warunków do odnowienia młodego
...gatunkowych o zróżnicowanej strukturze
...uje się zasadę wychowania drzew przez
...kościowej i zwarcia oraz oddziaływaniu
...e z biologią odnawianych gatunków.
...gnacji zapasu uzyskuje się drzewostany
...gatunkowego, zapewniające trwałość ich
...wać w drzewostanach pełniących zarówno
...unkach górskich i wyżynnych są przeważnie
(np. w drzewostanach sosnowych) funkcje
...rębnię tę zaleca się stosować w otulinach
...ych.

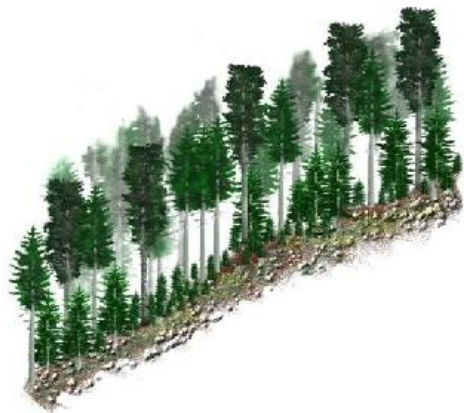
Propozycje rębni stosowanych w lasach na obszarach o szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Rodzaj rębni

Charakterystyka

Vb kępowo-
przerębowa

Rębnia kępowo-przerębowa polega na pozyskiwaniu pojedynczych drzew, a także w grupach i kępach tworząc małe gniazda o średnicy nie większej niż wysokość drzew dojrzałych. Tę formę rębni zaleca się stosować w drzewostanach o złożonej budowie, mieszanych, w których występują gatunki światłożądne. Dopuszcza się jej stosowanie w drzewostanach stanowiących otulinę rezerwatów, **na terenach rekreacyjnych i uzdrowiskowych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie miast.**

© KHL SGGW '2008

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

Charakterystyka

na pozyskiwaniu pojedynczych drzew, a także gniazda o średnicy nie większej niż wysokość aleca się stosować w drzewostanach o złożonej /stępują gatunki światłożądne. Dopuszcza się jej nowiących otulinę rezerwatów, **na terenach z w bezpośrednim sąsiedztwie miast.**

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

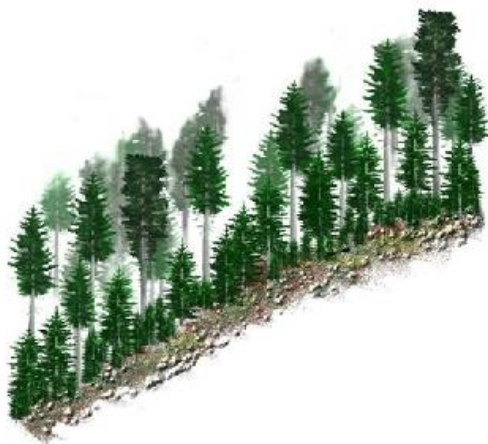
terystyka

© KHL SGGW '2008

pozyskiwaniu pojedynczych drzew, a także
za o średnicy nie większej niż wysokość
się stosować w drzewostanach o złożonej
ją gatunki światłożądne. Dopuszcza się jej
ących otulinę rezerwatów, **na terenach
bezpośrednim sąsiedztwie miast.**

szczególnych walorach przyrodniczych i społecznych

© KHL SGGW '2008

waniu pojedynczych drzew, a także średnicy nie większej niż wysokość sować w drzewostanach o złożonej unki światłożadne. Dopuszcza się jej otulinę rezerwatów, **na terenach ednim sąsiedztwie miast.**

społecznych

drzew, a także
ej niż wysokość
nach o złożonej
opuszcza się jej
, na terenach
miast.

Lasy Państwowe

Dziękuję za uwagę

PGL LP Nadleśnictwo Katowice
+48 32 25 25 141
katowice@katowice.lasy.gov.pl
ul. Kijowska 37b
40-754 Katowice

www.katowice.katowice.lasy.gov.pl